

SZIGETHY GÁBOR (1942) Budapest

SZIGETHY GÁBOR

Egy korty magyar bor XIV.

(Takler Bikavér) Két és fél ezer évvel ezelőtt már az ókori görögök is ittak *keverék* italt: „Ifjak futásban versenyeztek egymással. Aki közülük előbb ért a célba, az ihatott az úgynevezett ötös csészéből, melyet olajból, borból, mézből, túróból és árpadarából kevertek” – olvasom a Krisztus utáni 9. században élt konstantinápolyi pátriárka, az író Phótiosz *Könyvtár* című írásában. Sűrű-furcsa ital lehetett ez az öt összetevőből álló folyadék-kevercs.

A túrót, árpadarát semmiképpen nem elegyíteném borral, olajjal sem *ötvözném*, de az ötös számmal nincs gond. Negyedszázada Takler Ferenc is öt különböző borból keverte vérvörös italát: „A '98-as bikavérünket öt fajta alkotja: a bor összképét a Kékfrankos gerince, a Merlot bársonyossága, a Cabernet Sauvignon illata, a Kadarka egyedi fűszerei, valamint a Cabernet Franc teste, tanninja [csersav] adja. A bor ízképét, harmóniáját a palackban töltött idő fogja még teljesebbé tenni.”

Szomorú tény, de '98-as Takler Bikavért sem akkor, sem később nem ittam. Vigasz: egész palack 2003-as Takler Bikavér gördült le a torkomon 2005. november 18-án, *A Szekszárdi Bor ünnepén!*

A pompásnak ígérkező estet a borász így ajánlotta meghívott barátainak, vendégeinek: „Pincém legjobb boraival, a Budavári Fortuna különleges étkeivel, művészbarátaim hangulatteremtő erejével, énekszóval, muzsikával, költők szavával szeretném lelkünkben hosszan tartó emlékké varázsolni ezt az estét: boraim örömnépét. Takler Ferenc borműves.”

Íróbarátként *előkóstoltam* az akkor kétéves Bikavért – a díszes menükártyán alkalmi bökversem ajánlotta a baráti társaságnak.

*Szekszárdi Bikavér:
palackban rejtély,
pohárban mámor –
ha Taklerét iszod,
repülsz, mint az átom!*

Röpült az idő, gyorsan fogyott a bor.

Ma este – 2022. január 26-án – feleségem és újságíró barátom, Kondor Katalin, a Magyar Rádió volt elnöke, elkötelezett Takler-borbarát társaságában öt palack Bikavérrel szeretnénk megbirkózni.

Írástudó ember számára remek feladat: egyetlen pontos szóval minősíteni a bort, s egy pillanat alatt *kívánóssá* ingerelni a borbarátokat. Írástudók vagyunk, nem borászok, borszakértők. Élvezzük a bort, nem szakértjük.

Két órája szellőzik az első palack: *Szekszárdi Bikavér, 2007. Takler Reserve*. A XII. Pannon Bormustrán, 2011-ben *Csúcsbor (Top wine)* elismeréssel illeték, de szalad az idő – mit tud ez a ma már tizenöt éves bor? „18 hónapig érlelődött 30%-ban új, 70%-ban pedig másod- és harmadtöltésű tölgyfahordókban” – hirdeti a palackon a címke, volt ideje tehát a bornak, hogy *harmóniáját teljessé tegye*. A borász szerint ribiszke- és eperillatot kell éreznem, ha beleszimatolok a pohárba.

Az első korty: a ribiszke- s eperillat már megszerte szállt. Múltidejű bort iszunk. Feleségem mesélő nevet ad a tizenöt éves Bikavérnek: *Régi szép idők*. Kortyoljuk a bort: emlékezünk. Kati arra, hogy egyetemista korában Csenki Imre karnagy budapesti lakásában volt icipici, parányi albérlete.

– Este magamra csuktam a *szekrényajtót*, és hallgatóztam, ha Weöres Sándor látogatóba érkezett a muzsikushoz; a költő megállt az ajtóban, és a lépcsőházban rögtönzött, aznap *időszerű* alkalmi verssel köszöntötte barátját.

Régi szép idők.

Egyetemista voltam, családias nagyszatlnál Weöres Sanyi bácsi mellett ültem és *átéltem*: a ceruzát szinte föl sem emelte a papírról, négy perc alatt fordított le tökéletesen egy Petrarca-szonettet. Pedig nem is bort ivott, csak feketekávé...

Ifjúságom emléke: ereklyeként őrzöm a kéziratot.

Bontom a 2017-es palackot. Ötéves bor. Tíz évvel fiatalabb ez a Bikavér az előbbinél: az unokája. Hasonlít a nagyapjára, csakhogy ez a bor életerős, tüze van, a *nagyapa* álmodozásra, az *unoka* gondolkodásra ingerel. Egyik nagyapámat sem ismerhettem, de édesanyám szerint fiatal koromban hasonlítottam fiatal édesapjára. Lehet, hogy ez a 2017-es Bikavér tíz év múlva bölcs, de fáradt aggastyán lesz, mint 2007-ben született nagyapja 2022-ben?

Németh László 1935-ben azt írta a *San Remó-i naplóban*: „A jó könyvet arról ismerem meg, hogy nem tudom egyfolytában végigolvasni.” Ötéves bort

kóstolok: leteszem, fölveszem, leteszem a poharat. Kati főzőversenyek díjnyertes étkeihez kínált borokról mesél, alig-alig hallom. Újabb és újabb korty 2017-es Bikavér... mint örvény ragad magával az emlék.

Pince mélyén téli éjszaka: illatködben, hordóerdőben, Takler Ferenc birodalmában bolyongunk 2007 telén.

– Ezt kóstold meg! – és már csorog alá a lopóból poharamba valami furcsán zavaros, meghatározhatatlan színű folyadék. A borász szemében csilllogó érdeklődés. Nyelem a lét.

– Hát ez... nem hasonlít borra – nyögöm ki, miután sikerült lenyelnem a borzalmas ízű lötytyöt.

– Figyelj, csak két hónapja van hordóban, még nagyon mozgolódik, rettenetesen éretlen, az almasavat érzed, de fantasztikus potenciál van ebben a Cabernet-ben, egy év múlva...

– Feri, figyelj, én bort szeretek inni, nem potenciált!

Nagyon mély az árok boraival beszélgetni tudó, borcsodákat teremteni képes borász és boldogan bort kortyolgató lelkes borbarát között. Az igazi borász látja a jövőt. Az igazi borbarát élvez a jelent.

Boldog jelenidő: öt éves Takler Bikavért kortyolgatunk.

Valami gyönyörűen különleges nevet kellene adni ennek a bornak! *Billikom!* – nem kupa, nem serleg, nem pohár: mosolygós *borünnep*. Hiszek a tudós nyelvésznek, hajdani, tisztelt tanáromnak, Bárczi Géza professzor úrnak: „Billikom: az oszt-rák-bajor *willkom* »istenhozott« – üdvözlő ivás; serlegfajta.”

Billikom: Isten hozott ma este otthonunkban, asztalunkon, poharunkban, 2017-es Takler Bikavér!

Bontom a következő palackot: *Bikavér, 2018*.

Kati jókedvűen elsétál a múltba. Többször meglátogatta Badacsonytördemicen az író Tatay Sándort, akinek sokszor olvasta, nagyon szerette írásait. Az író maga kapálta szőlőjét, közben szorgalmasan iddogálta kis, nyeles poharából saját fehérborát. Próbálta az ismert újságíró beavatni a szőlőművelés rejtelmeibe.

– Tudja-e, Katika, hogy a sorok közötti oszlopok miért állnak olyan szépen egyenesen?

A városban nevelkedett, Budapesten élő *Katika* nem tudta, hát az író akkurátusan elmagyarázta, okosodjanak azok az aszfalton tengődő fővárosiak.

– Az oszlopok azért állnak olyan szépen egyenesen, mert akkor nem esik le róluk a pohár.

Üres a poharam, töltök, magamnak: *Bikavér, 2018*. Mindkét hölgy óvatos duhaj, pohár alján az első korty maradékát dédelgetik.

– Ez a bor olyan, mint az élet mostanában: fanyar – komorodik el Kati.

Kortyolom a bort: *Borongó!*

Gyorsan vissza a múltba.

Kati lelkesen emlékezik: többször járt társasággal Taklerék pincéjében, s mindig mindenki nagyon élvezte nemcsak a remek borokat, de még inkább a *mesét*, ahogy a borász a borairól tudott rajongva, ódákat zengve beszélni...

Üres a poharam, nem üres a poharam, eszembe jut az a régi borünnep: fiók mélyéről előbányászom a szakadt szélű cédulán megőrzött, régenvolt ünnepi köszöntőt.

Takler Ferenc barátom két szerény és egyszerű kérdéssel fordult hozzám a mai borörömmünneppel kapcsolatban. Az első kérése az volt, hogy az este folyamán egyértelműen és megkérdőjelezhetetlenül derüljön ki minden kedves meghívott barátja számára, hogy a legjobb bor a világon Szekszárdon terem. A másik, ennél is egyszerűbb és szerényebb kérése az volt, hogy az este folyamán egyértelműen és megkérdőjelezhetetlenül derüljön ki minden kedves meghívott barátja számára, hogy a Szekszárdon termelt borok között a legjobb a Takler pince bora.

Azon az estén az igazság akkor és ott, 2005. november 18-án egyértelműen és megkérdőjelezhetetlenül kiderült. Borbarátok boldogsága: a borászok barátai *ma* este mindig a világ legjobb borait isszák!

(Vajon akad-e még a Takler-pince valamely rejtett zegzugában, lépcső alatt, hordók mögött néhány palack 2003-as Bikavér?)

A negyedik palack: *Bikavér, 2016*. Kati szerint ez igazi *vacsorabor*, amikor nem az a fontos, mi főtt a fazekakban, mit eszelt ki számunkra a szakács, miféle ételcsodák illatoznak tányérainkon. Barátok ülnek az asztal körül, és okos gondolatokkal megajándékozva egymást beszélgetnek. *Barátom vagy* – Kati ezt írná ennek a Bikavérnek a palackjára. Talán kérdőjellel a végén. Vagy inkább felkiáltójellel?

Számomra ez a bor: *Hordófia*. Eleink még tudták, mi fán terem a *ládafia*: nagy ládában rejtett kis rekesz, hasznos titkok őrzője. Arra gondolok: ez a bor igazi *munkabor*, íróasztalital: ellenállhatatlanul kedvet csinál golyóstollal papírlapokon matatni, *Egy korty magyar bor* címmel könyvet írni. Ez a bor – ha kinyitom a ládafiát, titkokat őrző régi családi iratokra bukkanok – felnyitja bennem a titkos-titkolt „fiókokat”: mesélni kezdek a múlttól, álmokat szövök a jövőről: *Lesz még egyszer ünnep a világon...*

Az utolsó palack: *Szekszárdi Bikavér, 2009*. *Takler Reserve*. „E jellegzetes vörösbor a Szekszárdi borvidék tradicionális házassága, melynek gyökerei Garay

János 1846-ban írt Szegzárdi bordaláig vezethetőek vissza." Fontos a hagyomány, hogy Szekszárdon született a Bikavér, de ez a Bikavér már nem öt fajta borból készült: Pinot Noir és Syrah is *ízesíti*. Miközben isszuk, eszembe jut Takler Ferenc két évtizeddel ezelőtt társaságban elhangzott ars poeticája: „Akkor művészeti alkotás egy bor, ha a borász teljesen azonosulni tud vele, annyira beleadja szívét-lelkét abba az italba, hogy szinte eggyé válik, a zsigereivé válik az a bor, és akkor érzi azt, hogy igen, ez az én borom.”

Mindhárman arra gondolunk: az nem lehet véletlen, hogy az évszázadok során megszámlálhatatlanul sok bordal, szüreti ünnepi beszéd, borhymusz született. *Borban az igazság*: ha bátran, őszintén, tiszta lelkiismerettel merünk farkasszemtel nézni a borral – és önmagunkkal.

Szekszári Bikavér, 2009. Takler Reserve: ünnep hétköznap este. A remek színész, borivásban utolérhetetlen nagymester Bánhidny László bölcs szavai jutnak eszembe: *Ne dicsérd a bort! Igyad!*

